

NR 4 2018

Lyckoslanten

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA

ÅRSKURS 4-6

SLUT PÅ
PENGATJAFS
SÅ GÖR DU!

MJAU!

VAD KOSTAR

katten?

EDWARD BLOM

snodde syrrans
godis

ROLIGAST
I SVERIGE!

LÄRARHANDLEDNING

”OCH VANNER”

1. HJÄLPA TILL VID OLYCKOR

Bygger på artikeln "Vi räddade vår campinggranne" på sidorna 12-13.

ÄMNE: Idrott och hälsa

SYFTE: Eleven ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att förebygga risker vid fysisk aktivitet samt hantera nödsituationer på land och i vatten.

CENTRALT INNEHÅLL: Säkerhet och hänsynstagande vid träning, lek, spel, idrott, natur- och utevistelser.

ÖVNINGAR: Läroplanens kommentarmaterial för idrott och hälsa säger att elever som regelbundet får prova,

och öva på, olika hjälpsatser har en grund att stå på om och när de behöver ingripa.

• Läs artikeln tillsammans och prata med eleverna om:

- Var de tror att de flesta olyckor sker?
- Hur man ska agera om det händer en olycka.

- Vilka typer av olyckor kan hända på vår skola eller till och från skolan?
- Hur kan man förbereda sig så att man kan hjälpa till om det sker en olycka?
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har bra underlag och filmer för arbetet med att göra våra barn och ungdomar rustade för att kunna möta och bemöta olyckor. Ladda ner dem genom att använda länken nedan.

Förslag till aktivitet kan vara att du delar upp gruppen i två och att den ena delen ska föreställa sig ha skadats på något sätt (fall, svimning, blödning, chock osv). Den andra delen av gruppen får inte veta vilka skadorna är, men ska försöka bemöta dem på adekvat sätt då de kommer in till "skadeplatsen". Låt sedan grupperna byta roller.

LÄNKAR:

www.msb.se/sv/Forebyggande/Barns--ungas-sakerhet/Skolmaterial/

www.msb.se/sv/Forebyggande/Barns--ungas-sakerhet/Fakta-och-statistik-barnsakerhet

2. HJÄLTEN

Bygger på artikeln "Det här gjorde jag bra" på sidorna 6-9.

ÄMNE: Läroplanen del 1 samt samhällskunskap

SYFTE: Skolan ska verka för individens frihet och integritet, alla människors lika värde.

CENTRALT INNEHÅLL: Familjen och olika samlevnadsformer. Sexualitet, könsroller och jämställdhet.

ÖVNING: Läs artikeln om Keyyo i grupp, enskilt eller som en läsuppgift inför lektionspasset.

PRATA OM: De grundläggande ramarna som finns inom den svenska skolan.

Hur vi inom skolan arbetar med respekt för de mänskliga rättigheterna, och grundläggande demokratiska värderingar.

Att var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde.

Eleverna kan, i grupper eller par, få resonera om vad det är för värden som är viktiga hos en person för att man ska känna respekt för denne. Har eleverna själva någon person som de ser upp till och vad har denna person för egenskaper?

GÖR ÖVNINGEN/AKTIVITETEN "HJÄLTEN".

Inled med att säga: "Det finns hjältar i verkliga livet och i filmer och böcker. Men vad är det som gör hjälten till en hjälte?"

Låt eleverna var för sig välja en verklig eller påhittad hjälte som man inspireras av. De ska inte berätta för någon vem de har valt.

Vad utmärker hjälten? På vilket sätt är han eller hon modig? Låt dem skriva ner sina tankar.

Låt dem sedan skriva, rita eller klippa ut fyra ledtrådar om sin hjälte.

Efter det visar man upp ledtrådarna en åt gången, för klassen och låt de andra gissa vilken hjälte man valt.

När de har gissat rätt får man berätta varför man valde just den här hjälten.

TIPS! När alla är klara kan ni sätta upp era texter och ledtrådar på väggen. Sedan kan ni skriva kommentar om varandras hjältar – vilka egenskaper har de som ni tycker är värdefulla?

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

ÄMNE: Svenska

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor? Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se. Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten. Författaren/författarna till det publicerade bidraget belönas med en aktuell barnroman.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNET:

Alla borde bli vegetarianer

Våga säga ifrån!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm. Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller skriva om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. "När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det blev bra ändå!" eller "Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så ..."
- VIKTIGT: En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg

2. FAKTARUTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller: Namn, ålder, skola, intressen och "min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever".

Vi behöver ert material senast:

15 JAN
2019

3. LISTA MED 3 PUNKTER

som är relaterat till ämnet. Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – 3 sätt att bli (kli)matsmart. Till krönika om att vara kär i sin idol – 3 bästa låtarna med xxx. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar på varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvgig (se exempel ovan).

Att leverera: Ett foto på författaren/författarna (det kan vara flera som skriver en text tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en hyfsat ny smartphone eller Ipad, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i ett och samma word-format.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. OLIKA MATTRADITIONER

Bygger på artikeln "Vårullar, tacos eller curry" på sidorna 4-5.

ÄMNE: Hem- och konsumentkunskap

SYFTE: Eleven ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att planera och tillaga mat och måltider för olika situationer och sammanhang.

CENTRALT INNEHÅLL: Olika traditioner, t ex pel vid firande av högtider. Måltidens betydelse för gemenskap.

ÖVNING: Låt eleverna läsa artikeln två och två och turas om att läsa. Du kan ge varje par i uppgift att läsa ett avsnitt från någon del av världen och sedan låta dem berätta om det avsnittet för resten av gruppen.

Att samtala om i mindre grupper eller par:

- Vilka mattraditioner har du hemma hos dig?
- Vilken är din favoriträtt?

Att samtala om i stor grupp:

- Varför äter vi så olika beroende på var vi bor?

ATT JOBBA VIDARE MED:

- Kan vi komma på en egen och alldeles ny maträtt?
- Vad skulle den heta?
- Vad skulle den innehålla?
- Vilka ingredienser skulle behövas?
- Hur skulle vi gå tillväga för att tillaga den?
- Kan vi skriva ett recept så att andra skulle kunna laga maträtten?

Låt förslagsvis grupperna få arbeta vidare med dessa frågor som underlag och skriva sina egna recept.

Alternativt att de inför gruppen får berätta om de traditioner som de har i sin familj.

Använd filmerna från Youtube för att fördjupa arbetet.

LÄNKAR:

www.youtube.com/watch?v=6sgk8xmsZS4

www.youtube.com/watch?v=INoSn2y3eE

www.youtube.com/watch?v=LitCdOEQpEE

4. TEKNISKT AKTIV

Bygger på notisen "Tre appar för aktiva" på sidan 23.

ÄMNE: Teknik

SYFTE: Eleven ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att identifiera och analysera tekniska lösningar utifrån ändamålsenlighet och funktion.

CENTRALT INNEHÅLL: Konsekvenser av teknikval, till exempel för- och nackdelar med olika tekniska lösningar.

ÖVNING: Läs artikeln tillsammans på storskärm eller analogt och resonera om varför föräldrar ofta tycker att unga spenderar för mycket tid framför skärmen.

Prata om hur valen av appar och spel kan göra oss mera eller mindre fysiskt aktiva och vad det kan få för effekt.

- Hur kan tekniken hjälpa oss att vara mera aktiva?
- Vilka andra spel och appar känner vi till förutom dem i artikeln som gör oss mera aktiva?
- Har du testat någon av dem?

Låt eleverna få arbeta i grupper och tillsammans hitta/komma på en app eller ett spel som hjälper oss att vara aktiva och även titta närmare på vad det är i upplägget som gör att det blir så.

På vilken enhet lämpar det sig bäst att använda appen eller spelet på? Telefon, dator, Ipad?

Presentera appen eller spelet för varandra och prova tillsammans! En mycket rolig fredagsaktivitet att ha under exempelvis roliga timmen/klasstimmen.

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 04 2018

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

